

हवामान आधारीत कृषि सल्ला ग्रामिण कृषि मौसम सेवा, ऐएमएफयु, राहुरी, कृषि विद्या विभाग, मफुकवि, राहुरी.

दूरध्वनी : ०२४२६ २४३२३९

ईमेल:rahuri.amfu@gmail.com

६४) हवामान अंदाजावर आधारित कृषि सल्ला समितीची साप्ताहिक बैठक दि.०९.१०.२०२६

जिल्हा : अहिल्यानगर

मागील आठवड्यातील हवामान (०२/१०/२०२६ ते ०८/१०/२०२६)							हवामान घटक	पुढील पाच दिवसांचा हवामान अंदाज (१०/१०/२०२६ ते १४/१०/२०२६)				
०२	०३	०४	०५	०६	०७	०८	<दिनांक>	१०	११	१२	१३	१४
०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	पाऊस (मिमी)	०	०	०	०	०
३४.०	३३.८	३४.०	३३.८	३४.२	३४.४	३४.४	कमाल तापमान (अंसे)	३८	३८	३७	३७	३६
२१.७	२१.९	२२.१	२२.१	२२.३	२२.७	२२.९	किमान तापमान (अंसे)	२४	२३	२२	२१	२०
०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	ढग स्थिती (आकाश)	१	२	१	१	१
८०	७८	७६	८०	७७	७५	७६	सकाळची सापेक्ष आर्द्रता (%)	६०	५७	५८	५९	५९
४२	४०	४३	३९	४०	३८	३७	दुपारची सापेक्ष आर्द्रता (%)	२३	२३	२२	२२	२२
३.५	३.१	३.०	२.९	२.५	२.२	१.९	वाऱ्याचा वेग (किमी/ तास)	४	५	५	६	५

हवामान अंदाजावर आधारित कृषि सल्ला

पीक	अवस्था	कृषि विषयक सल्ला
हवामान सारांश		प्रादेशिक हवामान केंद्र, मुंबई यांचेकडून प्राप्त झालेल्या हवामान अंदाजानुसार पुढील पाच दिवसहवामान कोरडे राहण्याची शक्यता आहे. तसेच कमाल तापमानात १ ते २ अंश से. ने वाढ होण्याची शक्यता आहे.
सामान्य सल्ला		१) हवामान अंदाज आधारित कृषि सल्ला व हवामानचा पूर्वानुमानाकरीता मेघदुत मोबाईल ॲपचा वापर करावा. २) वीजेच्या अंदाजाचा पूर्वानुमानाकरीता दामिनी मोबाईल ॲपचा वापर करावा. ३) शेतकऱ्यांना आवश्यक ती कृषि विषयक माहिती, हवामान अंदाज, बाजारभाव, कीड-रोग ओळख व नियंत्रण उपाय, हवामान आधारित कृषि सल्ला, गोदामे व कृषी यंत्रसामग्री भाडे केंद्र यांची माहितीकरीता महाविस्तार ॲपचा वापर करावा.
संदेश		कापसासाठी बोंडे लागणे व बोंडे भरणे या अवस्था महत्वाच्या असून पावसाचा खंड पडल्यास उपलब्ध पाणी असल्यास ठिबक सिंचन किंवा एक सरी आड सरी पद्धतीने पाण्याचे नियोजन करावे.
आच्छादनाचा वापर		१) आच्छादनामुळे जमिनीतील ओलाव्याचे बाष्पीभवन कमी होण्यास मदत होते. २) आच्छादनासाठी काडी कचरा, उसाचे पाचट, तुरकाट्या, ज्वारीची धसकटे, वाळलेले गवत इ. उपलब्ध सेंद्रीय पीक अवशेष, जमिनीच्या पृष्ठभागावर आच्छादन करण्यास उपयुक्त आहेत. ३) बाष्पीभवनामुळे जमिनीतील सुमारे ७० टक्के ओल उडून जाते. ती थोपवून धरण्यासाठी शेतातील निरुपयोगी काडी कचरा, धसकटे, गवत, तुरकाड्याचा वापर पीक उगवणीनंतर १५ दिवसांचे आत पिकाच्या दोन ओळीत जमिनीवर हेक्टरी ५ टन पसरावे. यामुळे २५ ते ३० मि.मि. ओलाव्याची बचत होते आणि उत्पादनात ३० ते ४० टक्क्यांनी वाढ होते.
रब्बी पिके		सध्याची परिस्थिती पाहता, ज्या भागात पाण्याची उपलब्धता आहे किंवा शेतकऱ्यांना रब्बी पिकांच्या सर्व वाढीच्या गंभीर अवस्थेत पाणी देणे शक्य आहे अशा ठिकाणी रब्बी करिता कमी पाण्यात येणाऱ्या पिकांची निवड करावी. उदा. ज्वारी, बाजरी, करडई, सुर्यफुल, हरभरा, मका इ.
खरीप पिके		सर्व उभ्या पिकांना फुले बायोमिक्सची फवारणी १० मिली प्रति लिटर पाणी प्रमाणे करावी. तसेच सूक्ष्म अन्नद्रव्याची कमतरता असल्यास फुले ग्रेड II ची फवारणी १० मिली प्रति लिटर पाणी प्रमाणे करावी. जमिनीवरील भेगा बुजविण्यासाठी आणि मातीचे आच्छादन तयार करण्यासाठी हलकी कोळपणी किंवा आंतरमशागत करावी. पुरेसा पाऊस किंवा सिंचन होईपर्यंत खतांची वरखत मात्रा देणे पुढे ढकलावे. पाऊस झाल्यानंतर जमिनीत पुरेसा ओलावा असताना खतांची मात्रा द्यावी. पिकांवर तीव्र ओलाव्याचा ताण असताना तणनाशके आणि कीटकनाशकांची फवारणी टाळावी. कोरड्या हवामानाचा कालावधी वाढल्यास उपलब्ध पाण्याचा वापर सरीआड सरी पद्धतीने करावा आणि पिकांच्या संवेदनशील वाढीच्या अवस्थांना सिंचनासाठी प्राधान्य द्यावे. ओलाव्याचा ताण असलेल्या पिकांवरील रसशोषक किडी आणि रोगांचे नियमित निरीक्षण करावे. फवारणी केवळ शांत, पाऊस नसलेल्या आणि वारा कमी असलेल्या हवामानात करावी.

हवामान आधारीत कृषि सल्ला

ग्रामिण कृषि मौसम सेवा, ऐएमएफयु, राहुरी, कृषि विद्या विभाग, मफुकवि, राहुरी.

दूरध्वनी : ०२४२६ २४३२३९

ईमेल:rahuri.amfu@gmail.com

पशुधन व्यवस्थापन		१) खरीप पिकांचा कडबा, भुसा आणि इतर पिकांचे अवशेष योग्य प्रकारे साठवून ठेवावेत. २) जमिनीतील उपलब्ध ओलाव्याचा उपयोग करून चाऱ्यासाठी रब्बी ज्वारीची पेरणी करावी. ३) मका पीक उपलब्ध असलेल्या ठिकाणी मक्यापासून मुरघास तयार करून साठवून ठेवावा. ४) बांधावरील गवत योग्य पद्धतीने कापून, वाळवून आणि रचून ठेवावे. ५) भाताचा पेंढा आणि नाचणीचे काड यांच्यावर १ टक्का युरिया द्रावणाची प्रक्रिया करून त्यांची योग्य प्रकारे गंजी लावून साठवण करावी. ६) परतीचा पाऊस झाल्यास कडवळ किंवा चाऱ्यासाठी ज्वारी किंवा मका पिकांची लागवड करावी. अतिरिक्त हिरवा चारा चांगल्या प्रकारे वाळवून त्याचे पुढील आपत्कालीन परिस्थितीत वापर करावा. ७) पावसाचे प्रमाण कमी असतानाही चांगली वाढणारी आणि प्रतिकूल परिस्थितीत तग धरू शकणारी चारा पिके, जसे की संकरीत नेपिअर, दशरथ आणि स्टायलो, यांची लागवड करावी. ८) चारा टंचाईच्या काळात उपलब्ध चाऱ्याची कुट्टी करून जनावरांना गव्हाणीतून द्यावा. तो एकाच वेळी मोठ्या प्रमाणात न देता जनावरांच्या गरजेनुसार टप्प्याटप्प्याने द्यावा. तसेच, कमी प्रतीचा चारा चांगल्या प्रतीच्या चाऱ्यासोबत योग्य प्रमाणात मिसळून दिल्यास उपलब्ध चाऱ्याचा अधिक परिणामकारक उपयोग करता येतो.
फुले अमृतकाल मोबाईल ॲप	पशुधन व्यवस्थापन	हे महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ (MPKV, राहुरी) यांनी विकसित केलेले एक अत्यंत उपयुक्त डिजिटल साधन असून ते पशुधनातील उष्णता व पर्यावरणीय ताण (Heat Stress) व्यवस्थापनासाठी विशेषतः उपयुक्त आहे. या ॲपमध्ये तापमान व आर्द्रतेवर आधारित *THI (Temperature Humidity Index)* मोजून जनावरांची स्थिती (सामान्य, इशारा, धोका, आणीबाणी) दर्शविली जाते आणि त्यानुसार त्वरित मार्गदर्शन दिले जाते. उदाहरणार्थ, THI वाढल्यास जनावरांना सावलीत ठेवणे, स्वच्छ व थंड पाण्याची मुबलक उपलब्धता ठेवणे, पंखे व फॉगर्सचा वापर करणे, दुपारच्या वेळेत चारापाणी टाळणे आणि संतुलित आहार देणे यांसारख्या सूचना दिल्या जातात. तसेच AQI (हवा गुणवत्ता निर्देशांक) नुसारही श्वसनासंबंधी काळजी घेण्याचे मार्गदर्शन केले जाते. हे ॲप प्रतिकूल हवामानात दूध उत्पादन टिकवून ठेवणे, प्रजनन कार्यक्षमता सुधारणा आणि जनावरांचे आरोग्य जपण्यासाठी अत्यंत उपयुक्त ठरते. शेतकरी हे ॲप डाउनलोड करण्यासाठी *Google Play Store* वर जाऊन "Phule Amrutkal" असे शोधून सहजपणे इंस्टॉल करू शकतात आणि आपल्या मोबाईलवर थेट सल्ला प्राप्त करू शकतात.
सोयाबीन	काढणी	सोयाबीनच्या शेंगांचा रंग पिवळट तांबूस झाल्यानंतर, जातीच्या पक्वतेच्या कालावधीनुसार १०० ते ११० दिवसांत काढणी करावी. पीक काढणीस उशीर झाल्यास शेंगा फुटण्यास सुरुवात होते.
तूर	फुलोऱ्याची अवस्था	१) किड व रोगांसाठी पिकाचे नियमित सर्वेक्षण करावे. २) वांझ, मर या रोगांचा प्रादुर्भाव दिसताच रोगग्रस्त झाडे उपटून नष्ट करावीत. ३) फुलकळी लागताच पहिली फवारणी ५% निंबोळी अर्काची करावी. पावसाचा खंड असल्यास वाढ व फुलोऱ्यावर परिणाम होऊ शकतो. त्यासाठी पाण्याच्या उपलब्धतेनुसार संरक्षित पाणी द्यावे.
कपाशी	बोंड धरणे	रसशोषक किडींसाठी नियमित पाहणी करा. पिवळे चिकट सापळे लावा. गरजेनुसार ५% कडुनिंब बी अर्क किंवा अझाडिरेक्टीनची फवारणी करा. आर्थिक नुकसान पातळी ओलांडल्यास शिफारशीनुसार कीटकनाशक वापरावे. गुलाबी बोंडअळीच्या निरीक्षणासाठी प्रति हेक्टर ५ फेरोमोन सापळे लावून नियमित निरीक्षण करा.
टोमॅटो		काही भागांमध्ये टोमॅटो पिकामध्ये सद्यस्थितीत फुल किडे पांढरी माशी व मावा या किडींचा प्रादुर्भाव आढळून आलेला आहे. त्याच्या नियंत्रणाकरिता, १८ मिली सायअॅन्ट्रानिलीप्रोल (१०.३६% ओडी) किंवा ४ग्रॅम फ्लोनिक्मिड (५०% डब्ल्यू.जी.) प्रति १० लिटर पाणी या प्रमाणात फवारणी करावी.
भेंडी		पावसामध्ये पडलेला खंड आणि ढगाळ वातावरणामुळे भेंडी पिकामध्ये विविध प्रादुर्भाव आढळून येत आहे. त्यांच्या नियंत्रणा करिता खालील शिफारशीत रासायनिक कीटकनाशकांची फवारणी करावी. १) इमिडाक्लोप्रिड (७० टक्के डब्ल्यू.जी.) ०.१ ग्रॅम किंवा २) फ्लुपायराडिफ्युरॉन १७.०९ (टक्के एस.एल.) २.५ मि.लि. किंवा ३) थायामेथोक्झाम (२५ टक्के डब्ल्यू.जी.) ०.२ ग्रॅम किंवा ४) टोल्फेनपायराड (१५ टक्के ई.सी.) २ मि.लि. किंवा ५) ब्रोफ्लॅनिलाइड (२० टक्के एस.सी.) ०.२५ मि.लि. किंवा ६) लॅम्बडा सायहॅलोथ्रीन (५ टक्के ई.सी.) १ मि.लि. किंवा

हवामान आधारीत कृषि सल्ला
ग्रामिण कृषि मौसम सेवा, ऐएमएफयु, राहुरी,
कृषि विद्या विभाग, मफुकृवि, राहुरी.

दूरध्वनी : ०२४२६ २४३२३९

ईमेल:rahuri.amfu@gmail.com

		७) फ्लोनिकॅमिड (५० टक्के डब्ल्यू.जी.) ०.४ ग्रॅम किंवा ८) युप्रोफेझिन (७० टक्के डी.एफ.) ०.५७ ग्रॅम किंवा ९) ब्युप्रोफेझिन (१५ टक्के) + ऑसिफेट (३५ टक्के डब्ल्यू.पी.) (संयुक्त कीटकनाशक) १.५ ग्रॅम.
--	--	---

स्रोत :

१) हवामान पूर्वानुमान

: प्रादेशिक हवामान पूर्वानुमान केंद्र, मुंबई.

२) मागील हवामान

: भारत मौसम विज्ञान विभाग वेधशाळा पाणी व्यवस्थापन प्रकल्प, मफुकृवि, राहुरी.

ठिकाण : मफुकृवि, राहुरी.

दि. : ०९.१०.२०२६

स्वाक्षरीत

प्रमुख अन्वेषक, ग्राकृमौसे, ऐएमएफयु, राहुरीतथा

प्रमुख, कृषि विद्या विभाग, मफुकृवि, राहुरी.